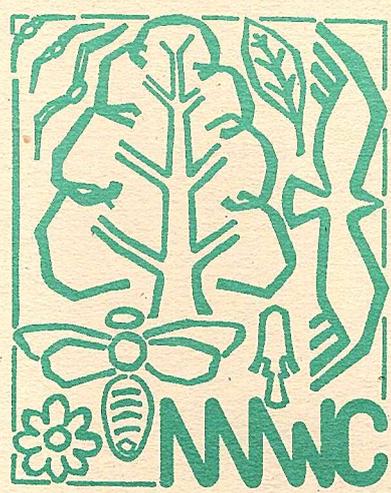
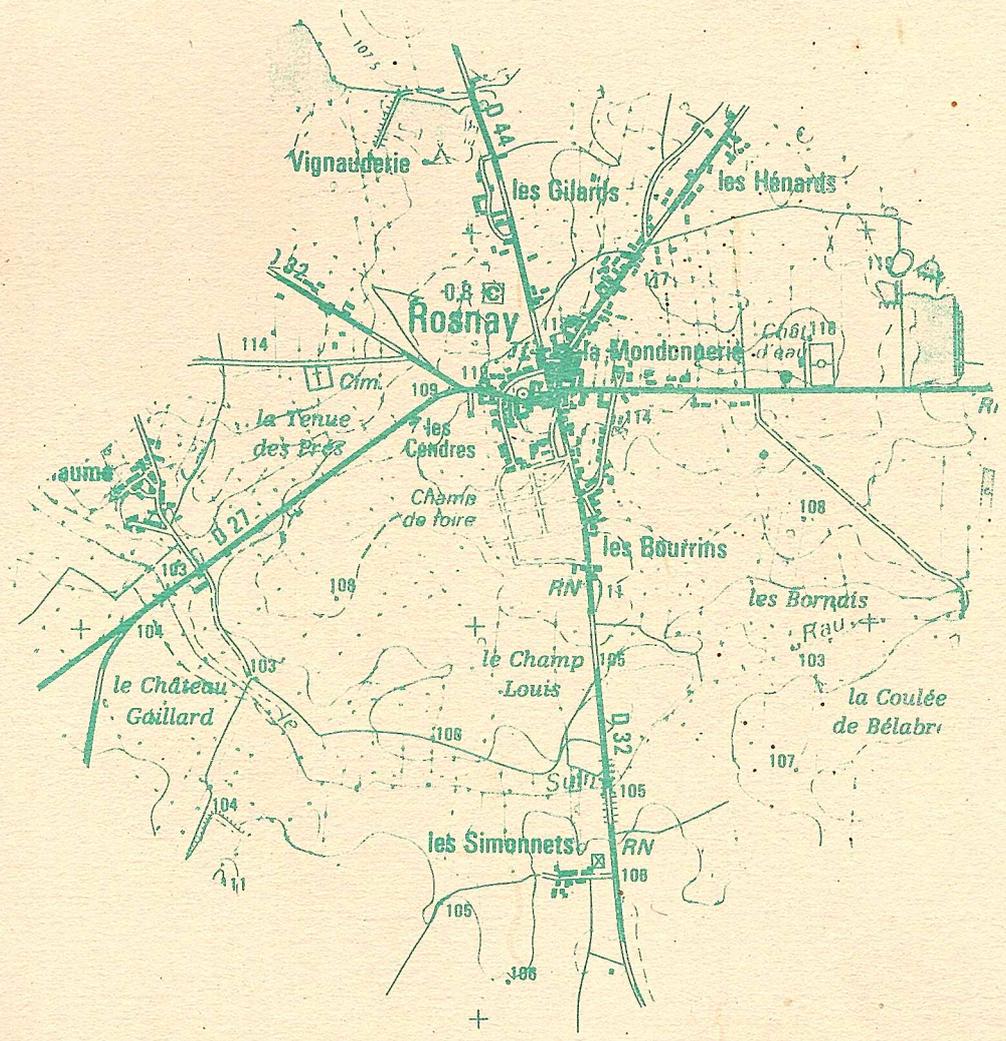

'hak-al'

'jubileum-uitgave'

Parc Naturel Régional de la Brenne

29 april
t/m
6 mei
1995

natuur-en vogelwacht
CULEMBORG

'hak-al'

'jubileum-uitgave'

**Parc
Naturel
Régional
de la Brenne**

29 april

t/m

6 mei

1995

Voorwoord van de redactie

Zoals reeds aangekondigd in de Hak-al van juni 1995, kunnen wij u hierbij met gepaste trots een speciale jubileum-uitgave presenteren van de Hak-al in het kader van het jubileumjaar.

Waarom deze speciale uitgave?

Op de laatste avond van het kamp naar Rosnay, gelegen in het schitterende Parc Naturel Régional de la Brenne, heeft de groep besloten om persoonlijke impressies, belevenissen en waarnemingen op velerlei gebied aan de overige leden niet te onthouden. U vindt deze ook in die volgorde in deze bijzondere Hak-al terug.

Wij zijn er haast zeker van dat ook u enthousiast zult worden over dit mooie gebied in Midden-Frankrijk.

Index

- **Van de voorzitter, Wim Kievit**
- **Gebiedsbeschrijving "La Brenne", door Leo van der Kooij**
- **Verhaal van de jongste kampganger, Thijs de Kruif**
- **Herinneringen aan mijn eerste N.V.W.C.-kamp, door Ellen Geleedst**
- **Persoonlijke impressie door Gerard van Ruiten**
- **Persoonlijke impressie door Frans Waroux**
- **Hoe is het om jarig te zijn op een kamp? De 60^e verjaardag van Adrie Kievit**
- **Achterblijvers in "La Brenne", door Olga en Ronald van Ooyen**
- **Planten, door Wim Rubers**
- **Zoogdieren, door Gerard van Ruiten**
- **Reptielen en amfibieën, door Tom Witberg**
- **Vogels, door Paul van Veen**
- **Insekten, door Annette van Berkel**
- **Dagvlinders, door Kars Veling**

Van de voorzitter

Toen voor de viering van het 15-jarig jubileum van de Natuur- en Vogelwacht gekozen werd voor een buitenlands kamp, was de weg geopend voor een vervolg. Het was voor de jubileumcommissie dan ook geen vraag, maar meer een vaststellen, dat we voor het 20-jarig jubileum zeker een kamp moesten hebben.

Bestemmingen heel ver weg en dichtbij werden aan de leden voorgelegd en zodoende werd op democratische wijze besloten dat het Frankrijk zou worden en wel naar het Parc Naturel Régional de la Brenne in Rosnay, 800 km. weg van Culemborg. Deze keuze is, mede door het fantastische weer, een zeer goede gebleken. Alles was in ruime mate aanwezig, planten, amfibieën, vogels en vlinders in dit prachtige merengebied.

We hebben er van genoten en ook van de lunches, die elke keer weer een verrassing inhielden. Het eten 's avonds was een hoogtepunt, ook om dan met elkaar de bijzonderheden van de dag te bespreken. Een prachtige ervaring dit kamp en een enthousiasme waarmee ik graag verder ga naar 25 jaar.

Wim Kievit

lekker eten en bijpraten na weer een fantastische dag in de vrije natuur
(foto: Wim Kievit)

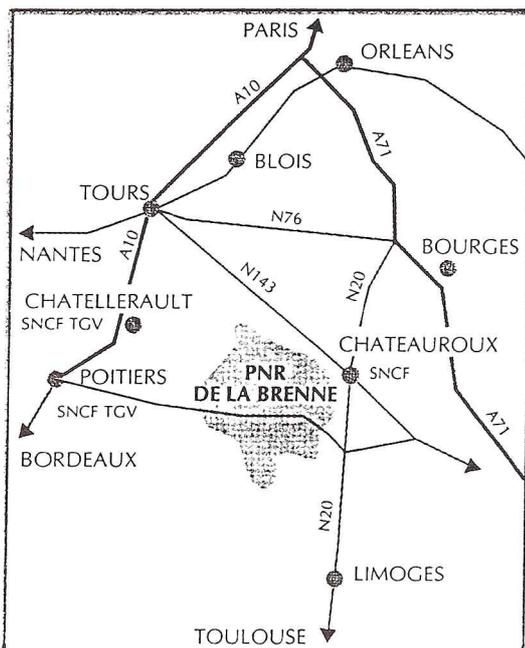
La Brenne

Een weinig bekende streek in het midden van Frankrijk.

Hoewel Frankrijk al bijna 20 jaar dé uitverkoren vakantiebestemming van grote aantallen Nederlandse toeristen is, roept de naam "La Brenne" bij vrijwel niemand een reactie van herkenning op. Desondanks is het gebied zelfs in de bekende bosatlas duidelijk aangegeven.

De onbekendheid met dit gebied is gelegen in het feit dat het tot voor kort door zeer weinig toeristen werd bezocht. Slechts natuurliefhebbers, maar ook jagers wisten dat het hart van Frankrijk een natuurschatkamer herbergde. Een gebied dat buitengewoon gevarieerd is bestaande uit meren, moerassen, heidevelden, bossen, weilanden en akkers, gestoffeerd met kleine dorpjes waar het gemoedelijke leven van het dunbevolkte Franse platteland zich afspeelt.

De streek is zeker het hart van Frankrijk te noemen. La Brenne ligt halverwege Orléans en Limoges in het stroomgebied van de Indre en de Creuse (zijrivieren van de Loire). De grootste "stad" in het gebied is Le Blanc, gelegen aan de westzijde. Iets ten oosten van het gebied ligt de grotere stad Châteauroux.

Het gebied is lichtgolvend en bespikkeld met honderden meren, meertjes en vijvers. Al deze "étangs" zoals deze wateren op z'n Frans heten, zijn kunstmatig en aangelegd t.b.v. de visteelt.

Reeds in de 11e eeuw zijn monniken begonnen met het afdammen van kleine stroompjes om in de aldus gevormde meren vis te kweken. Sinds 1950 kent deze vorm van visteelt een hernieuwde en ongekende bloei. Het aantal meren is sinds dat jaar verdubbeld tot een aantal van 1200 met een gezamenlijke oppervlakte van ± 10.000 ha. De visteelt is sterk geïntensiverd en gecommercialiseerd. In de meren wordt voornamelijk karper, zeelt, snoek, voorn, baars en meerval gekweekt. Eenmaal per jaar, in de nazomer, laat men de meren leeglopen en worden de vissen geoogst. Veel meren hebben grillige ondiepe oevers en passen wonderwel in dit mooie rustige landschap. Voor 1950 stond de visteelt hier op een laag pitje. Veel meren waren nagenoeg dichtgegroeid met riet, biezen, waterlelies en andere moeras- en waterplanten. Het was een paradijs voor bruine kiekendieven, roerdrompen, wouwaapjes, purperreigers, ralachtigen, moerassterns en rietzangers.

Sindsdien is - helaas - veel hiervan verdwenen. De intensivering van de visteelt veroorzaakte een grote schoonmaak van de bestaande meren en de aanleg van veel nieuwe. Met mechanisch en chemisch geweld werden rietvelden opgeruimd en plassen uitgebaggerd. Het is dan ook niet te verwonderen dat het bestand aan riet- en moerasvogels een flinke veer moest laten. Bovendien hield men nog eens een stevige "opruiming" onder de visetende concurrenten. Gelukkig heeft men ingezien dat de

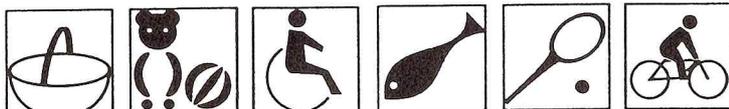
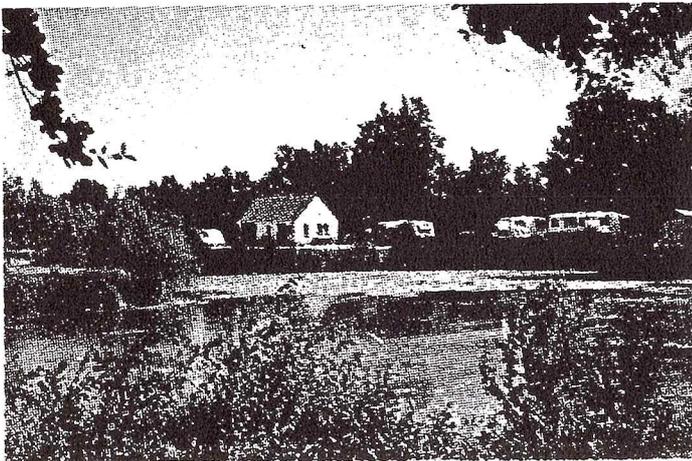
laatste rietvelden beschermd en de visetende vogels niet langer vervolgd moeten worden. Door het instellen van reservaten en afspraken met eigenaars van terreinen hooft men weer iets van de oude glorie van de moerassen terug te krijgen. De instelling in 1989 van het Parc Egional Naturel de la Brenne heeft het mogelijk gemaakt dat er financiën beschikbaar worden gesteld met het doel de bijzondere natuurwaarden van het gebied veilig te stellen en te bevorderen.

Dit regionale park dat een gebied van 166.000 ha. en 32.000 inwoners omvat beschikt sinds 1994 over een bezoekerscentrum bij het kasteel "Le Bouchet".

Naast de reeds genoemde meren zijn er bossen, heidevelden, kleinschalige landbouwgebieden met hagen en bosschages, boom- en wijngaarden. Flora en fauna zijn hier bijzonder rijk vertegenwoordigd. Er zijn 15 soorten amfibieën, waar onder boomkikker, gestippelde pad en soringkikker, 11 soorten reptielen, waar onder 5 soorten slangen en de Europese moerasschildpad, meer dan 150 soorten broedvogels en 60 soorten zoogdieren, van edelhert tot dwergspitsmuis.

Onder de insecten zijn vooral de libellen met ruim 60 soorten en de dagvlinders met een kleine 70 soorten redelijk goed bekend. Sinds 1980 heeft zich in dit gebied de beverrat gevestigd. Dit grote Zuidamerikaanse knaagdier met zijn beverachtige uiterlijk heeft een grote en lang niet altijd positieve invloed op de natuurlijke plantengroei in en langs de meren en vijvers.

Voor de geïnteresseerden hieronder de gegevens van 'onze' camping

Ook de plantenliefhebbers komen hier ruimschoots aan hun trekken. De rijkdom aan wilde planten in bermen, akkers en weilanden roept herinneringen op aan lang vervlogen tijden in ons eigen land. Met name de talrijke orchideeën, zowel wat aantal als soorten betreft, brengen de natuurliefhebbers tot enthousiasme.

Al met al rechtvaardigde de ingewonnen informatie de keuze van dit gebied voor ons jubileumkamp in 1995. En we zijn beslist niet teleurgesteld. Integendeel, we hebben genoten van een schitterende omgeving, van een strelende zon, van vogelzang en (boom)kikkergekwaak. Enfin, leest u maar de enthousiaste verslagen in dit speciale Hak-al-nummer erop na. Dat we er nog eens terugkomen lijkt haast wel zeker. Voor meer gegevens raadplege men de gids.

Guide Nature de la Brenne par Jacques Trotignon en Tony Williams, schitterend geïllustreerd door François Desbordes.

Verkrijgbaar bij het "Centre du Parc Hameau de Bouchet, 36300 Rosnay en de toeristenbureaux van Mezières en Brenne en Le Blanc.

Een goede overzichtskaart met fiets- en wandelroutes is de I.G.N.-kaart van Parc Naturel Régional de la Brenne 1:80.000

Leo van der Kooij

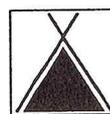
ROSNAY 36300

Camping municipal

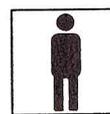
Tél. 54 37 83 53 - 01-01 → 31-12

54 37 80 17

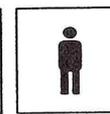
** 18 emplacements

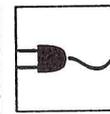
6,50^F

6,50^F

- 7 ans
4^F

9^F à
30^F

5,50^F

Verhaal van de jongste kampganger

We vertrokken zaterdag in onze eigen auto samen met drie andere mensen (Johan, Arjan en Cor). De heenreis duurde \pm 8 uur, van 11,30 tot 19,30 uur.

Toen gingen we onze tenten opzetten, we hadden weinig plaats, want het had net geregend en bijna overal lagen plassen.

Verblijf

We zaten op een leuke camping met een meer. De voorzieningen waren ook goed. Ook de omgeving was erg mooi.

Gezien

We hebben erg veel leuke vogels gezien, b.v. slangenarend, klauwier en hop.

Ook veel reptielen, b.v. hagedissen en moeraschildpadden. En ik dacht 36 vlinders, het leek de natuur- en vlinderwacht wel.

Gedaan

Ik heb op één dag na gefietst. Die ene dag heb ik gewandeld. Er waren veel heel moerasachtige paadjes, die ik haat.

Daar reden we regelmatig doorheen en ik zeuren, dus kregen die de naam "Thijssepaadjes". De ergste was een paadje wat zo te zien vaak zopie was en er dan koeien liepen, dus veel gaten in de bodem en er was een plas die even breed was als het paadje.

Ook had iedereen een corveedag, waarbij je het ontbijt, de lunch en het avondmaal moest klaar maken. Ook de afwas en de inkopen moest je doen. Op de foto had ik met Arjan een toetje gemaakt en daarvan was ik nu aan het eten.

Het was erg leuk.

Thijs de Kruif

Thijs laat zich het toetje goed smaken onder goedkeurende blikken van Arjan Reesink (links) en oom Cor (foto: Johan de Kruif)

Herinneringen aan mijn eerste N.V.W.C.-kamp

Jawel! Ik heb mij laten strikken om een verslagje over het kamp in La Brenne te schrijven. Gelukkig hoor ik zelfs na deze leerzame week nog altijd bij de uitgesproken leken op natuur- gebied. Ik hoef me dan ook niet bezig te houden met bijzondere vogelwaarnemingen, botanische verrassingen of vlindersoorten die twee dagen eerder vliegen dan volgens de boeken. Van mij wordt een soort sfeerbeschrijving verwacht. Eigenlijk een gewaagde opdracht voor één van de weinige nieuwelingen. De nog onbevooroordeelde mening van een betrekkelijke buitenstaander over het hele N.V.W.C.-gebeuren zou wel eens verrassend of zelfs confronterend kunnen zijn. Maar uiteraard wil ik ook niet mijn eigen glazen ingooien. Er zijn in de kampweek toch vriendschappelijke en meer dan vriendschappelijke banden ontstaan die ik graag zou willen behouden. Mijn oordeel over deze club natuur-enthousiastelingen zal dus niet te hard zijn. Hoewel...

Na mijn eerste excursie op zondagmorgen had ik al een indruk gekregen over het fanatisme van de gemiddelde N.V.W.C.'er. Ik moest dan ook onmiddellijk denken aan het volgende gedicht van C. Buddingh':

De stem van de uffel

*Een sparappelvink en een spitskoolmuis
die gingen eens samen op pad:
zei de spitskoolmuis tot de sparappelvink
na een tijdje: "Zeg, hoor je niet wat?"*

*"Ja, nu je het zegt," kreet de sparappelvink.
"O, spitskoolmuis, kom, dat 'k je knuffel.
Dat lijkt wel de stem, dat lijkt wel de stem,
dat lijkt wel de stem van de uffel!"*

*En de sparappelvink en de spitskoolmuis
huppelden jubelend voort,
want ze hadden de stem, die wondere stem,
de stem van de uffel gehoord.*

Welke kampgangers die sparappelvink en die spitskoolmuis in het gedicht voorstellen, wil ik even in het midden laten. Maar het hierin beschreven bijna kinderlijke enthousiasme waarmee bijzondere soorten worden waargenomen, vond ik erg herkenbaar. Het was ook dat soort fanatisme waar ik de eerste dagen erg aan moest wennen. Ik liep dan ook rond met een gevoel, dat ik toch wel ontzettend dom was. Maar het fijne van

N.V.W.C.'ers is, dat ze je absoluut dat gevoel niet willen geven. En in de loop van de week wordt alles toch vertrouwd en vertrouwd. Je went eraan, sterker nog, het wordt gemakkelijk om mensen met een vlindernet door een veldje te zien huppelen. Je kijkt er naar uit om 's morgens te horen, dat er drie excursies zijn; één voor de fietsploeg, één voor de wandelploeg en één met het busje. Je went er ook aan, dat de omgeving rond een mooi plantje helemaal wordt platgelegen door fotografen met rijstzakken om vooral toch maar een fraaiere foto te maken dan de fotograaf waarmee je schouder aan schouder ligt. Je kijkt er niet meer van op, dat een moerasschildpad die in de modder is gevallen in een plas verderop wordt schoongespoeld om mooier op de foto te komen. Kortom, je went aan al die afwijkingen die natuur-liefhebbers kunnen vertonen.

En wanneer dan al het vreemde zo vertrouwd wordt, dan krijg je ook steeds meer door hoe fantastisch gezellig zo'n kamp eigenlijk is. Een week lang met dezelfde mensen omgaan geeft zeker ook een band. En wanneer je dan 's avonds de kring van roodverbrande gezichten rondkijkt en geniet van een culinair hoogstaande maaltijd door de corveeploeg vakkundig bereid op twee pitten, met op de achtergrond de nachtegale, dan is het toch volop genieten. En die avonden bij de tent met wijn en bier, kikkerkoren op de achtergrond en die prachtige sterrenhemel vergeet je toch ook niet snel.

Een Cirlgors ? Paul denkt er nog over na
(foto: Wim Rubers)

Je ontkomt er dan ook niet aan om in een dergelijke goede sfeer, wanneer je de natuurliefhebbers met al hun afwijkingen beter leert kennen, te worden gegrepen door een stuk enthousiasme. Ook ik wilde op het laatst nieuwe soorten zien (zoals de laatste vrijdagmiddag op zoek naar de hop), orchideeën kunnen benoemen en vogels aan hun zang kunnen herkennen.

Ik bevind me in de luxe-positie dat ik nog bijna niets weet en nog een heel leven voor me heb om heel veel bij te leren. En het lijkt me erg leuk om dat voor een deel in N.V.W.C.-verband te doen. Want zo in het busje terug naar Nederland, La Brenne met de hoge rood-witte zendmasten achter ons latend, besefte ik tussen heel veel slapen door, dat het een bijzonder goede week was geweest, met bijzonder fijne mensen. En wat wil een mens nog meer?

Ellen Geleedst

Persoonlijke impressie van het Jubileumkamp in La Brenne

Mijn eerste kamp met de Natuur- en Vogelwacht Culemborg was voor mij een bijzonder geslaagde ervaring. Een ervaring die ik niet snel zal vergeten, want tijdens de vele tochten per busje, mountain-bike of te voet door het schitterende merengebied van La Brenne deed ik samen met zo'n 30 "soortgenoten" veel nieuwe waarnemingen. Want wat is er mooier om in één week verblijf in het voor mij onbekende Frankrijk negen nieuwe vogelsoorten waar te nemen, zo'n 20 nieuwe plantensoorten, vele nieuwe soorten vlinders, reptielen en slangen?

Niet alleen de natuurlijke rijkdommen maakte voor mij dit eerste kamp tot een geweldig succes. De onderlinge sfeer was bijzonder goed en natuurlijk het weer met gemiddeld zo'n 30° C.! Ik voelde mij werkelijk als een God in Frankrijk. Dit kamp zal voor mij zeker niet de eerste en de laatste zijn.

Ik kan dan ook iedere liefhebber van goede sfeer en de eindeloze natuur aanraden mee te gaan met een kamp van de N.V.W.C.!!

Gerard van Ruiten

Gerard in z'n element, op zijn rijtzak
(foto: Frans Waroux)

Persoonlijke impressie van het Jubileumkamp in La Brenne

De eerste kampkriebels kreeg ik tijdens de voorbespreking van dit kamp op maandag 3 april jongstleden. Er werd kennis gemaakt met de deelnemers, voor zover deze elkaar niet kenden en Leo van der Kooij gooide al zijn ervaring in de strijd om er voor te zorgen dat er zo straks niets verkeerd zou kunnen gaan.

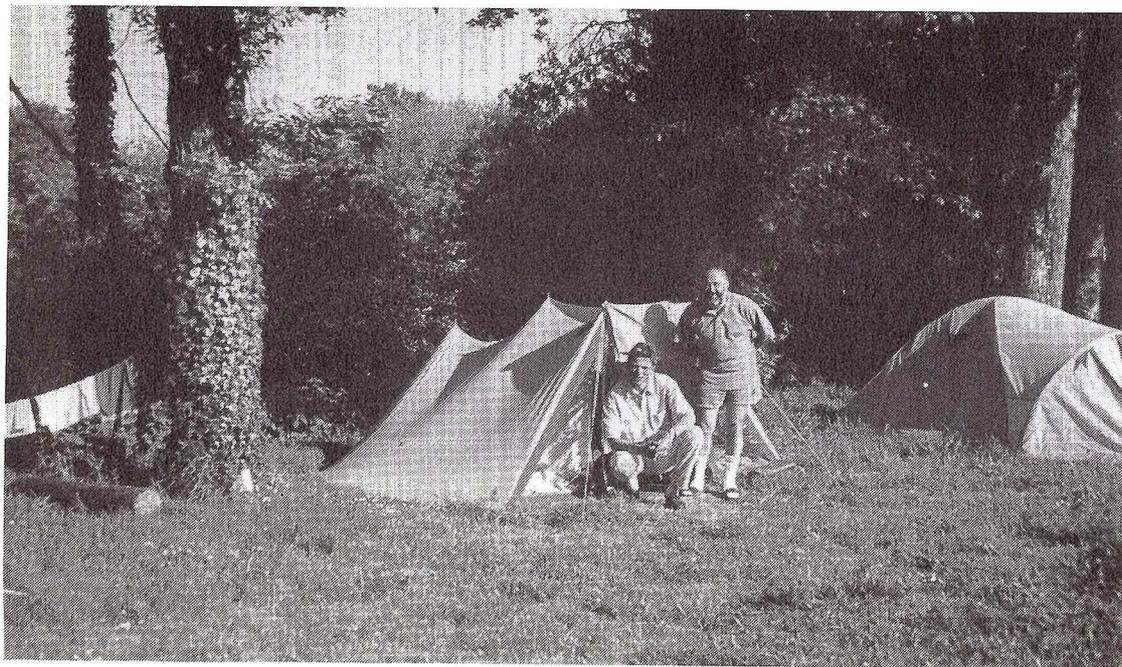
Er moesten afspraken gemaakt worden. Met eigen vervoer of met de bus. Wel fietsen mee of geen fietsen mee en ter plaatse huren. Wie neemt de N.V.W.C.-kamtent mee en wie de pannen, de branders, de eerste levensbehoeften, etc.

Leo kennende vielen tenslotte alle stukjes van de puzzel in elkaar en ging iedereen met een opdracht naar huis.

Op vrijdagavond heb ik mijn tent en slaapzak al in de Ketelvink gebracht. Afgesproken werd dat ik met Gerard van Ruiten tijdens deze kampweek het slaapcompartiment zou gaan delen. En dat hebben we geweten. Want waar thuis Coby en Riet aan de respectievelijke partners gewend zijn kregen wij geen gelegenheid aan elkaar te wennen en werden direct in het 'diepe' gegooid voor wat betreft het doorbrengen van de nacht. Ik snurken en Gerard regelmatig naar buiten om te plassen. Hij enkele keren per nacht een plas. Ik de hele nacht snurken. Een ramp in (slaap)zakformaat. Door mij steeds wakker te maken stopte het snurken. Maar Gerard was niet voldoende getraind om in mijn korte periode van 'niet-snurken' zelf in slaap te vallen.

Dus per nacht 15 tot 20 keer een por of enkele harde klappen op het grondzeil onthielden ook mij van een verdiende nachtrust. Na drie slechte nachten voor ons beiden en medeleven van alle kampgangers had Adrie Kievit de oplossing. Een paar echte oordoppen voor Gerard en voor mij watteproppen. Hierna hebben we allebei redelijk de nachten kunnen doorbrengen.

Het kamp zelf was in één woord *fantastisch!!!* Alles was perfect geregeld. Bij aankomst van de grote groep hadden Kees en Frieda IJdenberg en Wim en Adrie Kievit voor een heerlijke pan soep met frans stokbrood gezorgd. Geweldig na een rit van 10 uur in een volgepakt 9-persoons busje.

Weer een nacht overleefd
(foto: Stef Strik)

De soepmakers waren eerder in de week al op de camping aangekomen en hadden de catering voor zaterdag en zondag voor hun rekening genomen. Op zondag na het ontbijt werd met de gehele groep doorgenomen op welke wijze het corvee uitgevoerd zou worden. Per dag werden 4 à 5 personen aangewezen die de gehele dag verantwoordelijk waren voor het ontbijt, de lunch (of lunchpakketten), het avondeten, de koffie, thee, melk of chocolademelk.

En deze formule werkte feilloos en creatief. Want voor elke ploeg was het een uitdaging om het de anderen zo aangenaam mogelijk te maken. U kunt zich voorstellen dat met het uitzonderlijk mooie weer, de voortreffelijke warme schotels en het overheerlijke franse stokbrood er een prima basis was gelegd voor een niet meer stuk te krijgen *jubileumkamp*.

De gevarieerdheid en veelheid van de waarnemingen moest dus zorgen voor de 'finishing touch'. Of het werkelijk een geslaagd kamp zou worden. Aan de nachtegaleen en boomkickers heeft het in ieder geval niet gelegen. Met meer dan 150 vogelwaarnemingen, waaronder voor mij als hoogtepunten, de griel, de steltkluut, de roodkopklauwier, de orpheusspotvogel, de rode patrijs, de hop en de witwangstern heb ik ook met veel interesse het enthousiasme van de deelnemers aanschouwd bij het waarnemen van diverse vlindersoorten, waaronder het dikkopje, de akkerparelmoervlinder, de rouwmantel of de kolibrievlinder. Het waarnemen van reptielen, zoals de adder, de ringslang, de adderringslang, de zandmuur- of levendbarende hagedis danwel de smaragdhagedis was steeds weer fascinerend. Ook het voorkomen en determineren van schildpadden heeft een bepaalde bekoring.

Zoogdieren, de specialiteit van mijn slapie, waren ook in ruime mate aanwezig. De aanwezigheid daarvan werd vastgesteld door o.a. drollen, die niet alleen door Gerard werden herkend maar ook vakkundig werden ontleed en beroken. Ook wissels (oversteekplaatsen in het veld) of prenten (pootafdrukken) werden door zijn scherpe oog regelmatig opgemerkt. Het oog in oog staan met een drachtige reeget is boeiend en maakt je warm van binnen. Door deze dieren zo te bespieden voel je je een beetje een indringer in hun leven.

Ook het veelvuldig voorkomen van de beverrat in dit merenrijke gebied is steeds weer een belevenis. Grote, gemoedelijke dieren die je het idee geven dat je ze als een huisdier zou kunnen houden. Een leuke kop, lieve en mooie ogen en grote snorharen geven deze planteneters een gemoedelijke aanblik. De wilde bloemen en planten die we in dit vermaarde internationale natuurreservaat hebben gezien liegen er ook niet om. Talloze orchideesoorten, waaronder de harlekijn- en mannetjesorchis, de aangebrande orchis, de aapjes-orchis en de bijenorchis werden door de natuurfotografen van alle kanten op de gevoelige plaat gezet. De gevarieerdheid van het landschap en bodemstructuur zorgden voor een rijke en omvangrijke flora, waarvan de aanwezige floristen in de groep met volle teugen hebben genoten.

Andere aspecten waardoor dit kamp zo prima is verlopen is de manier waarop de deelnemers aan de verschillende excursies konden deelnemen. Na het ontbijt werd met de gehele groep het dagprogramma vastgesteld. Men kon fietsen (er werden 12 fietsen gehuurd bij de plaatselijke epicerie), wandelen of met de bus een gebied bezoeken. Naar gelang de bestemming waren dit dag- of halve dagexcursies.

Ronde de klok van 19.00 uur zorgde de corveeploeg er voor dat de warme hap klaar stond en was iedereen weer present. Een lekker glas wijn, een biertje of een frisje bij het eten hoorde bij de maaltijd. Aanvullend gebruik moest zelf met een streepje worden bijgehouden. Een ook dat liep gesmeerd. Kamp-penningmeester Paul van Veen zal daar overigens nog een hele kluit aan hebben om dit puntgaaf uit te vogelen.

Een aantal taferelen zijn mij bijgebleven. Bij een excursie langs een van de vele meren zagen we een zwarte wouw die boven het water rondcirkelde. Plotseling dook hij naar beneden en greep als een volleerde visarend een grote vis uit het water. Als uit het niets verscheen er ineens een kraai die op alle mogelijke manieren trachtte de vis uit de klauwen van de wouw te bemachtigen. Na een strijd die zo'n halve minuut duurde scheerde de wouw tenslotte laag over een bomerrij en schudde op die manier zijn belager van zich af. Een adembenemend schouwspel dat zich binnen dertig meter van ons vandaan afspeelde.

Tijdens de gezamenlijke maaltijd zagen we tot onze verbijstering dat er plotseling, uit een hoek van de camping, een tiental loslopende koeien het terrein opkwamen. Ze liepen recht af op een niets vermoedende visser die daar zijn gehele uitrusting had uitgestald. Om ernstige schade te voorkomen kon de visser door te schreeuwen en gebaren te maken de kudde verjagen.

Deze nu liepen daarna linea recta in de richting van de plek waar wij onze tenten hadden geplaatst. De laatste tent op het terrein, dus de eerste die de koeien zouden tegenkomen, werd bewoond door Yme-Jan Bosma en zoon Hylke. Als een atleet op topniveau legde hij in no-time de 200 meter richting tent af. (zonder te klokken, zo op het oog zeker binnen de 23 seconden). Net op tijd om de losgeslagen kudde ervan te weerhouden alles omver te lopen. Als een echte cowboy dreef hij de beesten in de richting van waar zij gekomen waren en kon daarna, na een dankbaar applaus van de andere tentbewoners, aan het ontbijt weer tot rust komen.

Op een auto-vogel-excursie met Stef Strik, een volleerd vogelaar die op weergaloze wijze met zijn Swarowski-telescoop weet om te gaan, zagen we een jagende torenvalk. Als een schicht schoot hij achter een heg omlaag. Op hetzelfde moment vloog vanaf die plek een ekster weg die fel door de torenvalk werd belaagd. Door het maken van schijnbewegingen ontliiep de ekster de aanvallen van de torenvalk.

Na zo'n 200 meter te zijn achtervolgd dook de ekster in het gras, precies onder de prikkeldraadafzetting van een perceel land. Zodanig dat de torenvalk onmogelijk in de vlucht in zijn buurt kon komen. Na twee- tot driemaal over de ekster heen te zijn gevlogen liet hij de ekster de ekster en verdween. Ons in verbijstering achterlatend over de super-intelligentie waarmee de ekster met gebruikmaking van hulpmiddelen zijn belager wist af te troeven.

Aan alles komt een einde. Zo ook aan dit kamp en aan deze impressie. Het was in één woord àf.

Een regelrechte uitnodiging om een volgende keer ook mee te gaan en te genieten van de natuur in al zijn facetten. Een compliment aan mijn medekampdeelnemers, Annette en Kars, Dinky en Stef, Nettie en Henkjan, Yme-Jan en Hylke, Ellen en Nel, Adrie en Wim, Leo en Nel, Johan, Cor en Thijs (wat een natuurtalent), Ronald en Olga, Wim en Carla, Kees en Frieda, Nico, Arjan, Gerard, Paul, Henk en Tom.

Met z'n allen hebben we dit kamp tot een topper op kampeergebied weten te maken. Daarom, bedankt voor de geweldige, leuke en leerzame dagen.

Frans Waroux

Hoe is het om jarig te zijn op een kamp?

Dat was een vraag die ik me stelde toen we moesten beslissen of we met het jubileum-kamp zouden meegaan.

Eerst wilde ik niet mee. Zestig jaar worden is niet niks en ik wilde thuis zijn. Maar aangezien Wim graag mee wilde en de rest van de familie mij verzekerde er geen enkel probleem van te maken als ik mee ging, was het niet meer zo moeilijk wat te doen. Nou, ik heb er dan ook absoluut geen spijt van gehad en zal deze verjaardag niet gauw vergeten.

Ik had met Nel Geleedst afgesproken om op 5 mei (mijn verjaardag dus!) voor het ontbijt (half negen) een stukje te fietsen. Wim ging die morgen met Gerard van Ruiten fotograferen (ook voor het ontbijt), landschapsfotografie noemden ze dat. Kom naar de reünie t.z.t. en de resultaten worden getoond.

Nel en ik zagen veel moois. Koeien die in het water stonden. Roodborsttapuiten die we van dichtbij konden bekijken. Een geelgors en ook veel orchideeën die met dauwdruppeltjes toch weer heel anders zijn dan later op de dag. Dus heel fijn en mooi allemaal. Rond half negen waren we terug op de camping. Wim en Gerard kwamen gelijk met ons terug van de andere kant.

Samen met Wim liep ik niets vermoedend naar de grote tent. Toen we dichterbij kwamen zag ik ineens allemaal ballonnen hangen. Nog wat dichterbij kon ik zien dat mijn stoel helemaal versierd was met haagwinde en bloeiende meidoorn. Prachtig was het. En ineens begonnen ze te zingen.

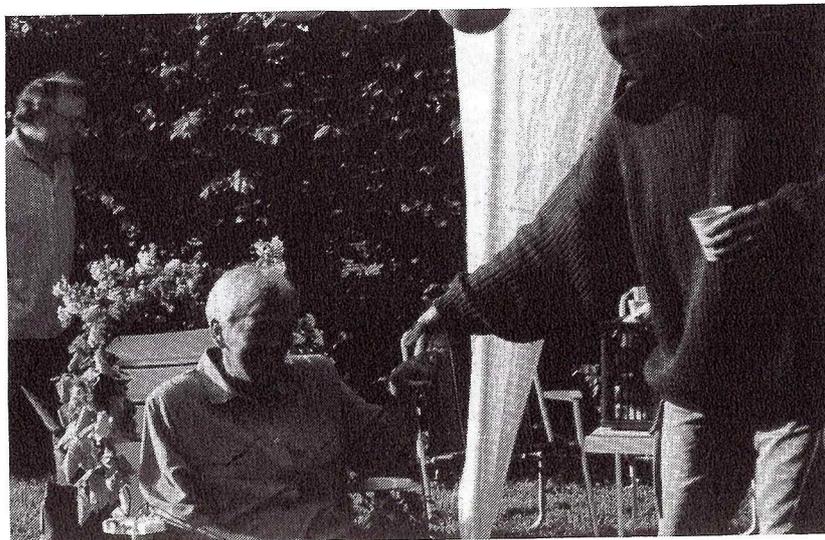
Toen ik in mijn stoel zat kreeg ik een kroon op m'n hoofd met een keurige 60 erop vastgemaakt en werd mij een kunstzinnige corsage opgespeld (hulde Ellen, prachtig gedaan). Door Leo werd ik toegesproken en dat vond ik heel aardig. Ook gaf hij mij een kadootje namens de hele club. Bij gebrek aan verpakkingsmateriaal zat het in wc-papier gewikkeld, maar de boterbloempjes erop maakten veel goed.

We begonnen het ontbijt met een croissant i.p.v. gebak later op de dag.

's Avonds was er een wijntje en wat te knabbelen en zo heb ik alles bij elkaar een fantastische verjaardag gehad.

Het was, zoals alle dagen, prachtig weer en we hebben een geweldig kamp gehad met elkaar. Maar hierover leest u van alles in deze Hak-al.

Adrie Kievit-Vermeulen

Een gezellig familie-onderonsje
(foto: Nel Geleedst)

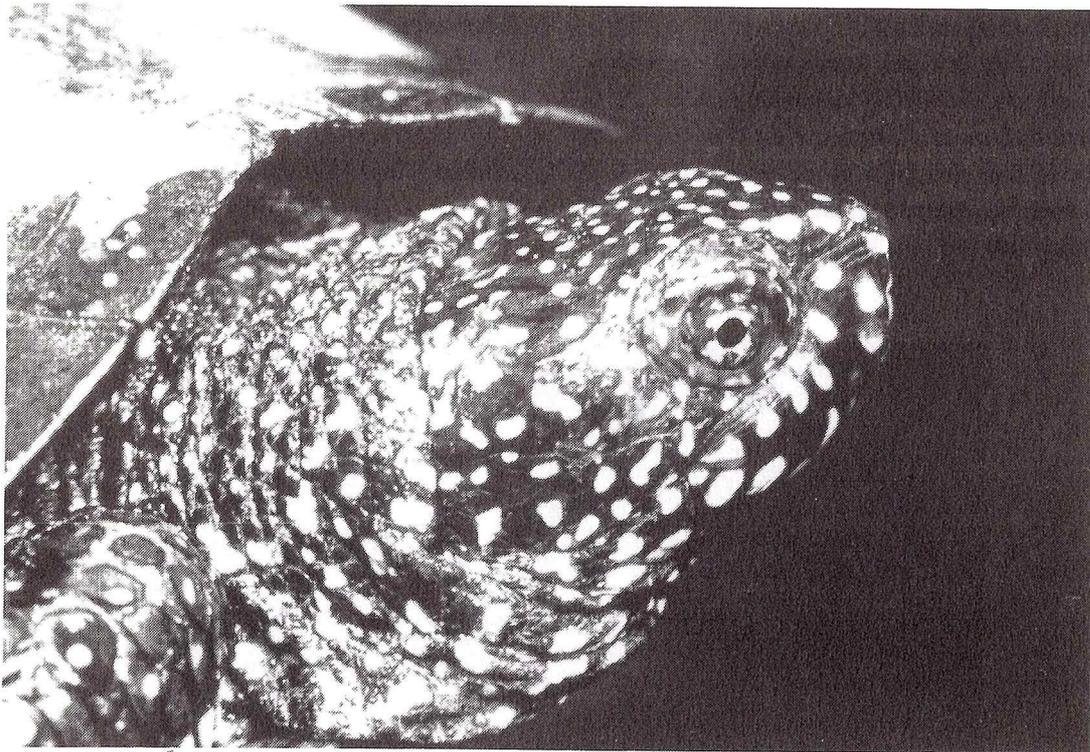
Achterblijvers in La Brenne.

Wij hadden besloten om na het jubileumkamp nog wat langer in Frankrijk te blijven. En zoals uit de andere verhalen blijkt zaten wij in Rosnay op een ideale plek. Dus zijn wij nog 3 dagen op deze camping gebleven. Van onze belevenissen tijdens deze dagen willen wij de vertrekkers en thuisblijvers hierbij op de hoogte brengen.

Nadat wij geholpen hadden bij de afbraak van het kamp en iedereen uitgezwaaid hadden, zijn we eerst op ons gemak een kop koffie gaan drinken bij de tent. En hadden hierbij uitzicht op 2 jonge roodborsttapuiten die achter onze tent door de ouders gevoederd werden. Toen naar de supermarkt want na een week verwend te zijn door de corveeploegen moesten we nu zelf weer aan de slag. 's Middags met de auto naar Ruffec en onderweg op enkele plekjes gestopt en onder andere gezien een oeverloper, die op zijn gemak toilet zat te maken, een zwemmende slang en langs de weg een smaragdhagedis, waarvan nog een foto gemaakt kon worden.

Tegen de avond zijn we naar de observatie aan het Etang Ricot (Cherine park) gereden, en hebben hier genoten van de zang van de grote karekiet. Bovendien lagen hier 2 schildpadden te zonnen. Al speurend in het riet met de telescoop ontdekte ik de kop van een wouwaapje. Dit werd bevestigd door 2 Fanse dames.

Zondagmorgen vroeg "8 uur" zijn we hier weer naar toe gegaan en kregen een vliegshow van 2 wouwaapjes (♂) en ging er een bovendien vlak voor de hut in het riet en op een tak zitten. Dat was dus genieten. Ook kwam er nog een ijsvogel overvliegen en zagen wij in het veld een purperreiger, die wij op ons gemak konden bestuderen.

Europese moerasschildpad
(foto: Wim Rubers)

's Avonds hebben wij nog een koekoek kunnen identificeren, daar deze op een goed zichtbare plaats zat en wij met de verreijkker deze bruine vogel zagen zingen en hem tegelijkertijd konden horen.

We hadden besloten om maandag eens gezellig te gaan winkelen in Le Blanc, maar helaas waren alle winkels dicht, want het bleek de Franse bevrijdingsdag te zijn.

Dus geen bezoek aan de uiterst gesorteerde ijzerwinkel of andere magasins. Dus maar genieten van de zon en het Jeu de Boule langs de rivier. Dinsdag was het dan zo ver, ook wij moesten toen het paradijs verlaten en op weg naar huis gaan. Dus binnendoor naar Gancerre en overnacht in Ligny. Alwaar wij de schrik van ons leven kregen.

Terwijl wij 's avonds in het verlaten centrum bij het gemeentehuis de aankondigingen stonden te lezen, ging vlak boven ons hoofd het luchtalarm af 140 dB. We stonden stokstijf en zijn van schrik als een speer naar de tent terug gegaan. De volgende morgen dan echt naar huis, na in het dorp nog een stel piepjonge zwaluwen gezien te hebben. Al met al kunnen we concluderen dat we een geslaagde en ontspannen vakantie gehad hebben. Met tijdens het kamp een gezellige sfeer, goede uitleg en lekker eten. En daarna nog een paar fijne dagen. Dus volgend jaar zijn we weer van de partij.

Olga en Ronald van Ooijen

Planten

Het tijdstip waarop we in La Brenne vertoefden was redelijk gunstig te noemen. De hechte voorjaarssoorten waren weliswaar grotendeels uitgebloeid (zo zagen we nog net enkele bloemen van de Gele bosanemoon), de grote hoofdbloeiperiode kondigde zich echter al aan. Het voordeel van deze tijd is dat veel planten er op z'n voordeligst bij staan, nog ongeschonden als zij zijn door zware neerslag, insektenvraat en andere mogelijke aantastingen. Ook is het aantal onbekende soorten nog niet overstelpend groot zodat ieder plantje nog de aandacht krijgt die het verdient.

Zoals vaak in het buitenland ging de belangstelling op dit kamp niet zozeer uit naar 'nieuwe' soorten maar vooral naar planten die weliswaar bij ons voorkomen maar zo zeldzaam zijn dat je vrijwel nooit de kans krijgt ze te bestuderen. In dit opzicht werden inderdaad tal van indrukwekkende vondsten gedaan. De plantenliefhebbers onder ons hebben zich bepaald niet hoeven te vervelen. Steeds was er wel wat nieuws te ontdekken. Een complete botanische inventarisatie zat er dan ook door tijdgebrek beslist niet in.

Bij de kennismakingswandeling rond Rosnay op zondagochtend werd al snel het een en ander duidelijk wat betreft de bodemgesteldheid. De bodem bleek overwegend mineraalrijk en basisch te zijn maar niet bijzonder kalkrijk. Ook het water in de meertjes was niet zuur of 'verzuurd'. Zo zagen we nergens een spoor van verlanding of veenvorming. De bermen waren ruig en soortenrijk te noemen. De volgende soorten waren hier algemeen (latijnse namen worden hieronder gegeven bij soorten die wat minder bekend zijn):

- Knolboterbloem
- Gevlekte rupsklaver (*Medicago arabica*)
- Witte munt (*Mentha suaveolens*)
- Knolsteenbreek
- Glanzige ooievaarsbek (*Geranium lucidum*)
- Smal longkruid (*Pulmonaria montana*).

De bladeren van de eikjes in de heggen waren opvallend sterk behaard, het betrof hier dan ook een speciale zuidelijke soort, de Bergeik (*Quercus pyrenaica*). In het struweel groeide verder veel Brem, Gaspeldoorn en Spekwortel (*Tamus communis*), een kleine liaan die nog wel België haakt maar Nederland net niet. Al bij het binnenrijden van het gebied waren in de bermen de

majestueuze, ca. 1 meter hoge bloeipluimen van Affodil (*Asphodelus albus*) opgevallen, een prachtige mediterrane lelie-achtige plant met gestreepte witte bloemen.

De diverse uitwaaiende groepjes brachten 's middags een aantal fraaie vondsten mee. Zo bleek Aangebrande orchis dichtbij de camping voor te komen en werden al fietsend nog meer fraaie bermenplanten gezien. Ik noem hier slechts de diepblauwe *Lithospermum purpureum*, de roze *Melittis melissophyllum* en Pyramidezenegroen (*Ajuga pyramidalis*). Na enige discussie werd Harlekijnorchis tot de algemeenste orchidee verklaard. Ook waren diverse deelnemers onderweg de dichte struwelen opgevallen die gevormd werden door manshoge Boomheide (*Erica arborea*).

De tweede dag begon al met een daverende verrassing. In een kleine ondiepe, vermoedelijk pas gegraven poel werd een waterranonkel met opvallend kleine bloemen gevonden. Deze groeide midden tussen normale waterranonkels waardoor we zagen dat ook de vorm van de drijfblaadjes afwijkend was. Het bleek de Driedelige waterranonkel (*Ranunculus tripartitus*) te zijn. Deze is in Nederland uitgestorven en is overal in Europa uiterst zeldzaam en sterk achteruitgaand. Achteraf kunnen we dit wel tot de meest bijzondere botanische vondst bestempelen.

De diverse fietsexcursies hadden weer leuke planten te melden: *Arenaria montana*, bij ons in cultuur als rotsplantje, heeft grote witte bloemen en kwam veel voor in de meest schrale bermen. Kleine schorseneer (*Scorzonera humilis*), bij ons een uiterst zeldzame kensoort van het *Genisto-Callunetum*, de droge heidevegetaties, groeide hier

gewoon in grazige bermen. Dat we al aardig zuidelijk zafen was niet alleen aan het warme weer te merken maar ook aan de flora: Kuifhyacinth (*Muscari comosum*), Muizedoorn (*Ruscus aculeatus*), Palmboompje (*Buxus sempervirens*) en Tongorchis (*Serapias lingua*) waren enkele treffende voorbeelden.

De kalkgraslanden hier waren echter verwaarloosd en verruigd. De orchideeën-tips die de dagen erna nageetrokken werden leverden slechts bescheiden vondsten op. Andere groepen meldden nog o.a. Karthuizer anjer en Paarse schubwortel (*Lathraea squamaria*).

Tongorchis, een soort van het Middellandse Zeegebied bereikt in La Brenne de noordgrens van haar areaal (foto: Wim Rubers)

Op woensdag werd de jacht op orchideeën geopend. Van een plaatselijke vogelkenner hadden we enkele tips gekregen van kansrijke gebiedjes. Het eerste terrein wat bekeken werd zou tevens het meeste opleveren. Nabij het Chateau Robert troffen we een schitterende groeiplaats van Aapjesorchis met tientallen exemplaren. Deze soort bleek een voorkeur te hebben voor lichte schaduw van hoog struweel op de overgang naar matig vochtig kalkgrasland. Een andere bijzondere orchidee, waar we pas na enige studie een naam voor vonden, was IJle orchis (*Orchis laxiflora*). Aanvankelijk vonden we slechts 1 plant, maar op een privé-graslandje bij genoemd kasteel stonden er, naar later bleek, zeer veel. Verder vonden we o.a. een reuze-exemplaar van Manneljesorchis.

Op donderdag werd door enkele N.V.W.C.-leden rustig de tijd genomen om nog enige planten uit de omgeving van de camping op de gevoelige plaat vast te leggen. Tevens was dit een goede gelegenheid om eens zo'n kalkheuveltje te inspecteren dat ons al geruime tijd toelonkte van zo'n halve kilometer van de weg vandaan. Tot onze verbazing troffen wij hier een prachtige witte bloemenzee aan van het Wit zonneroosje (*Helianthemum apenninum*). Samen met struikjes van de Boomheide zorgde dit voor een fantastische aanblik en een garrigue-achtige sfeer. Bijzondere soorten die deze dag gezien werden waren o.a. Spinnenorchis, Onderaardse klaver en Kruijpende ganzerik.

Een boterbloem met adonis-achtig blad zorgde bij thuiskomst nog voor enkele uren puzzelwerk. Besloten werd (voorlopig) tot een afwijkende vorm van *Ranunculus flabellatus*, een bijzondere soort met een zuid-atlantische verspreiding. (Het meest waarschijnlijke alternatief betreft een soort die in Frankrijk uitgestorven heeft te zijn!)

Vrijdag was alweer de laatste excursiedag en op de gezamenlijke ochtendwandeling bij Migné werden veel van de boven reeds genoemde soorten teruggezien. 's Middags werd besloten om nog een kleine waterplantenexcursie in te lassen. Een knagend schuldgevoel, ontstaan omdat we de

fallose poelen en poeltjes de afgelopen dagen te veel genegeerd hadden, moest opgeheven worden. Aldus togen we met laarzen en schepnetten aan het werk. Leuke waterplanten als Loos blaasjeskruid (*Utricularia australis*) en Waterpostelein werden al snel gevonden. En ineens stonden we tussen de kwakende groene kikkers, zonnende boomkikkers en zwemmende ringslangen. Inderdaad, dit hadden we meer moeten doen! Een fraaie in de late middagzon oplichtende groep Tongorchis op de oever zorgde voor een waardig excursiebesluit.

Wim Rubers

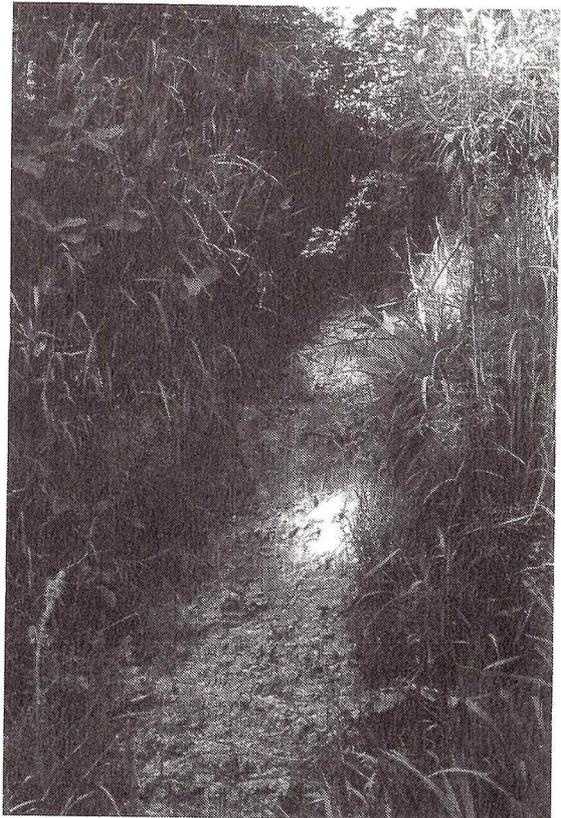
Waterplanten-excursie in La Brenne
(foto: Wim Rubers)

Zoogdieren

La Brenne blijkt een uitermate geschikt leefgebied te vormen voor een groot aantal zoogdiersoorten. Door het afwisselende landschap, bestaande uit hagen en houtwallen met een rijke ondergroei, boscomplexen, weilanden, kruidenrijke hooi- en schraallanden, vochtige biotopen in de vorm van meren en moerassige gebieden met een gevarieerde oevervegetatie, heeft een scala aan zoogdieren zich hier gevestigd.

Tijdens ons verblijf in La Brenne, werden de volgende 18 zoogdiersoorten waargenomen door middel van zichtwaarnemingen, hoefafdrukken (prenten), uitwerpselen, wissels (veel belopen paden duidelijk zichtbaar in het landschap) en vondsten van dode exemplaren:

- 1) **bosspitsmuis:**
enkele dode exemplaren werden waargenomen nabij Rosnay en diverse prenten op een modderig bospad in omgeving van Migné.
- 2) **muis "spec":**
tijdens de excursie in de buurt van Blois rende een niet nader te determineren muis uit een vergraste vegetatie weg. Waarschijnlijk was dit een veldmuis.
- 3) **muskusrat:**
één exemplaar uit de woelmuisfamilie werd gezien in het meer op de camping te Rosnay.
- 4) **beverrat:**
verscheidene waarnemingen werden gedaan in de vele meren van La Brenne. Tevens werden diverse bouwsels in de rietvegetatie ontdekt die als winterverblijf gebruikt werden door deze rat.
- 5) **egel:**
diverse dode exemplaren werden op wegen aangetroffen.
- 6) **mol:**
meerdere molshopen en ritten werden gesignaleerd in het gehele gebied.
- 7) **konijn:**
een tiental levende exemplaren en enkele dode dieren werden in het gehele gebied waargenomen.
- 8) **haas:**
verscheidene exemplaren werden gezien.
- 9) **bunzing:**
één in G-vorm gedraaide drol aangetroffen in de omgeving van château du Bouchet.
- 10) **das:**
enkele prenten werden op een bospad opgemerkt in de buurt van Ciron en enkele wissels tijdens wandeling nabij Migné.

Wissel van das nabij Migné
(foto: Gerard van Ruiten)

11) marter "spec":

hier betrof het eventueel de zeer snelle waarneming van de staart van een boommarter.

12) ree:

één reegeit werd gezien tijdens een vroege ochtendfietstocht nabij camping te Rosnay en één hoog-drachtige reegeit in de omgeving van Blois. In het gehele gebied werden veel prenten en wissels waargenomen.

13) edelhert:

een tweetal zichtwaarnemingen op bospaden werden gedaan en diverse prenten werden o.a. gezien in omgeving van Migné.

14) wild zwijn:

enkele wroetplaatsen werden ontdekt in omgeving van Migné.

15) eekhoorn:

één exemplaar werd gezien in boscomplexen nabij Rosnay.

16) dwergvleermuis:

iedere avond na zonsondergang werd deze soort langs de bomenrijen op de camping te Rosnay gezien.

17) vleermuis "spec":

een aanzienlijk grotere vleermuis werd enkele avonden na zonsondergang langs dezelfde bomenrijen in snelle vlucht opgemerkt.

18) vos:

diverse uitwerpselen in het gehele gebied.

Ondanks enkele vroege ochtend- en late avondbezoeken werden slechts enkele reeën buiten de vertrouwde dekking van houtwal, haag en bos waargenomen. Wellicht is de hoge jachtdruk de oorzaak voor het geringe aantal waarnemingen van ree en edelhert. Op onze tochten door La Brenne werden bepaalde gebieden ontsierd door bordjes met opschriften "chassa gardée" en "chasse interdite". Al met al is het aantal waargenomen zoogdiersoorten - 17 in totaal - een respectabel aantal tijdens ons verblijf van één week in het schitterende La Brenne!

Gerard van Ruiten

Reptielen en amfibieën

Men heeft mij gevraagd om 'n artikeltje te schrijven over de reptielen en amfibieën in "La Brenne".

Reptielen en amfibieën hebben eigenlijk altijd al in 't verdomhoekje gezeten. Enerzijds door hun "kille" uitstraling en anderzijds door hun verborgen levenswijze, waardoor ze vaak over het hoofd worden gezien.

Vooraf slangen zijn hier ware meesters in. Mede hierdoor zijn ze eeuwenlang meedogenloos vervolgd en staan vele soorten op het punt van uitsterven.

Een ander gevaar, wellicht nu het grootste, is de biotoopvernietiging door schaalvergroting en de versnippering van het leefgebied door o.a. wegenaanleg, zoals bijv. bij ons de Ronde Haven.

Reptielen en amfibieën hebben over het algemeen een zeer kleine ectieradius, wat betekent dat ze zich maar weinig verplaatsen in een geschikt territorium.

Zo is het bijvoorbeeld bekend dat sommige adders zich hun hele leven bewegen binnen een territorium van 4 m²!

Reptielen en amfibieën zijn zgn. koudbloedige dieren, ze zijn voor hun activiteit afhankelijk van 'n geschikte omgevingstemperatuur. Ze maken daartoe gebruik van thermoregulatie. Dat houdt in dat ze 'n vaak sterk verwarmde plek opzoeken, hun lichaamstemperatuur stijgt en wanneer 'n geschikte "bedrijfstemperatuur" bereikt is ze tot verdere activiteit kunnen overgaan.

Hoe warmer gemiddeld over een jaar genomen een regio dus is, des te gemakkelijker reptielen en amfibieën het dus hebben.

Dat is ok de reden waarom onze breedte-graden relatief weinig soorten kent.

In Midden Frankrijk is de situatie al duidelijk gunstiger, op jaarbasis scheelt 't al gauw zo'n 2° C. of anders gezegd ± een maand korter in winterslaap, wat vooral voor de jonge dieren een voordeel is. Ze kunnen een grotere vetreserve aanleggen.

Maar goed, ik zou eigenlijk iets schrijven over de "koudbloedigen" in park "La Brenne".

Het eerste wat we 's avonds hoorden was het massale koor van de kikkers en de padden. Vooral de groene kikker en boomkikker lieten zich heel

veel horen, vooral op warme avonden zoals we die gelukkig die week hadden.

Boomkickers alom !
(foto: Wim Rubers)

Kikkers en padden planten zich voort door middel van eieren die ze in vaak grote massa's afzetten. Hoe groter de predatie, des te groter de legfels. Een legsel van 'n groene kikker kan wel 5 tot 10.000 kikkervisjes opleveren.

De meesten hebben ook de boomkikker gezien. Dit kikkertje leeft verborgen in braamstruiken, struwelen e.d. waar het jaagt op vliegen, spinnen, vlinders.

Soms kun je na veel speurwerk ze zien zonnen. Ze zitten dan heel koddig met hun voorpootjes onder hun kin gevouwen op een blad of stengel.

Op de laatste avond werd ook nog een groenge-stipte pad gevangen die zat te roepen in een putje op de camping.

Zoals alle padden is dit ook een nachtdier. Dat is waarschijnlijk ook de reden dat we zeer algemene soorten zoals de gewone pad, niet gezien en gehoord hebben.

Ik heb zelf erg weinig amfibieënlarven gevonden, wat ik erg vreemd vond, gezien de vele plassen en de tijd van het jaar.

Door het omdraaien van veel stenen e.d. vond ik uiteindelijk nog een kamsalamander. De meeste salamanders verlaten na het eieren leggen het water en leven dan zeer verscholen onder stenen, bladeren en ruigtes.

Slangen zijn er ook gezien, helaas waren een aantal al gesneuveld door het verkeer. Ze hebben nl. de gewoonte om op of onder warme oppervlakten te liggen om op temperatuur te blijven en asfalt blijft lang warm.....

Na een aantal dagen hadden we een droeve verzameling van slangelijken en hazelwormen. Zo was er een adderringslang gevonden die nog leefde, maar de nacht niet meer haalde.

Adderringslangen en ringslangen behoren tot de groep van ophistogtyphe slangen. Dat is een groep van slangen die in mindere mate giftig zijn en hun giffanden achter in de bek hebben.

Zoals alle slangen zijn het voedselspecialisten die leven van een beperkt aantal soorten voedseldieren; adderringslangen leven voornamelijk van kleine knaagdieren en hagedissen.

Veel slangen zijn er helaas niet gezien, alleen ringslangen zijn "regelmatig" gezien.

Wel veel gezien zijn hagedissen.

Helaas ook doodgereden gevonden was 'n hazelworm. Dit is een pootloze hagedis die leeft van slakken, wormen, spinnen e.d.

Wegens de gelijkenis met slangen zijn ze eeuwenlang vervolgd. Er gaat een legende dat, diegene die een hazelworm per ongeluk eet, de taal der vogels kan verstaan. Iets voor de vogelaars?

Muurhagedissen en levendbarende hagedissen zijn ook volop gezien, evenals de smaragdhagedis.

Adderringslang in dreighouding - Rosnay
(foto: Gerard van Ruiten)

Smaragdhagedis ♂ aan oever Étang Beauregard,
omgeving St. Michel-En-Brenne
(foto: Gerard van Ruiten)

We hadden er dan ook perfect weer voor, in een voor hagedissen perfect land.

Stapelmuurtjes, de eerste wijngaardjes, ruige graslandjes en boshoeken, kleine en grote hoogtevverschillen, ideaal.

We zijn in ons schoner dan schone en vlakker dan vlakke landje heel veel te ver doorgeschoten met ons netheidssyndroom.

Tenslotte is ook de Europese moerasschildpad waargenomen. Zeker de laatste dagen toen het echt warmer werd.

Schildpadden zijn echte "langslapers" die al miljoenen jaren onveranderd zijn gebleven. Het wordt bijna een eentonig verhaal, maar ook met de schildpadden gaat het niet goed. Kanalisaties, betonnen beschoeiingen, watervervuiling

Gelukkig niet gezien, maar waarschijnlijk wel aanwezig is de roodwangschildpad.

Dit noordamerikaanse dier wordt met miljoenen tegelijk ingevoerd. 99% overleeft het eerste jaar niet.

Degene die het wel overleeft wordt al spoedig te groot en worden dan vrijgelaten waar ze de plaats innemen en meer dan dat van de Europese moerasschildpad. Met een grootte van zo'n 30 cm. en veel agressiever maken deze weinig kans.

Gelukkig planten ze zich hier nog niet voort.

We zijn in La Brenne allemaal erg aan onze trekken gekomen, 'n groot succes!

Tom Witberg

Vogels

Zes dagen in een afwisselend landschap van bossen, meren, weilanden, ruige Zoverhoekjes omsloten door heggen heeft een indrukwekkende soortenlijst (132 soorten) opgeleverd. De waargenomen soorten vormen een mooie afspiegeling van een dergelijk landschap in midden Frankrijk. Echte zuidelijke soorten als Bijeneter, Scharrelaar of Alpengierzwaluw mag je niet standaard verwachten, deze zijn dan ook niet gezien.

Daarentegen waren door de aanwezigheid van de meren de reiger- en de eendachtigen goed vertegenwoordigd. Blauwe- en Purperreiger en de Roerdomp in mindere mate zijn door het gehele gebied gezien/gehoord. De 'witte' reigers (Kleine- en Grote zilverreiger en Koereiger) en de Kwak zijn in duidelijk lagere aantallen waargenomen. De Kwak heeft ons een enkele keer vergast met een vlucht over de camping.

Opvallend aan het voorkomen van de eendachtige waren de lage waargenomen aantallen. Dit laat zich verklaren doordat de meeste soorten nog nesten danwel jongen hebben. De vrouwtjes leiden dan over het algemeen een verborgen leven.

Van de roofvogels was de Glangearend de meest aansprekende soort. Andere zullen de Zwarte wouw voor willen dragen voor deze kwalificatie. Eén Zwarte wouw heeft voor de ogen van een excursie een prachtige show van vissen gegeven. Weer twee anderen personen zullen Torenavalk in combinatie met Ekster willen nomineren. Na een spectaculaire achtervolging van de Ekster door de Torenavalk besloot de Ekster zijn heil te zoeken precies onder een enkele draad van een heining. De Torenavalk trachtte nog enkele keren de Ekster aan te vallen

maar werd elke keer weer geweerd door die enkele draad. De twee volgende soorten die mij zijn bijgebleven zijn de Griel en de Rode patrijs. De Rode patrijs, iets groter dan de Nederlandse Patrijs en met een contrastrijkere kop, is op verschillende plaatsen in het gebied waargenomen. Maar vooral tegen de avond werden ze vaak waargenomen. De luchttrillingen boven de akkers worden op dit tijdstip van de dag minder waardoor de Rode patrijs maar ook de Griel makkelijker zijn waar te nemen. Twee avonden zijn besteed aan het zoeken van Kleine trappen. Een soort die in het gebied voor zou kunnen komen. Echter het zoeken op beide avonden was voor deze soort tevergeefs. Grielen, voor sommigen *bewegende kluiten*, werden op beide avonden wel gezien.

Een van de vele meertjes, waarboven onder andere de Witwangstern gesignaleerd werd (foto: Wim Kievit)

Deze vogelsoort, een in Nederland incidenteel broedende vogel, heeft een fantastische schutkleur. Maar heb je hem eenmaal in beeld dan vallen direct zijn grote helder gele ogen op. Een volgende specialiteit van het gebied is wel de Witwangstern. Een zuidelijke equivalent van de Nederlandse Zwarte stern. Deze moerasstern werd bijna boven elk meertje gezien.

De soortenlijst doorlopen kan ik nog vele soorten behandelen. Ik wil het echter beperken tot nog drie. De Roodkop- en de Grauwe klauwier en de Cirlgors.

De twee klauwieren zijn in betrekkelijk lage aantallen in het gebied aanwezig. Terwijl overal in La Brenne het biotoop aanwezig is.

Een mogelijke reden voor hun (schijnbare) afwezigheid kan zijn dat we in de periode van het jaar waren waarin er nog geen jongen waren. Waardoor de opvallende foerageervluchten nog niet frequent werden uitgevoerd door de adults. De laatste soort, de Cirlgors is een persoonlijke favoriet. Het mannetje heeft een fraai gestreepte kop en een zwarte keel. Deze gors, een dwaalgast in Nederland is een mijn favoriet doordat hij in zuidelijke, zonnige en vooral warme streken voorkomt. De combinatie van warm en zonnig hebben wij een week lang gehad in La Brenne, zodat de Cirlgors goed paste in de waarnemingenlijst.

Paul van Veen (waarnemingenlijst met dank aan Leo van der Kooij)

soort	29-apr	30-apr	01-mei	02-mei	03-mei	04-mei	05-mei
Dodaars	x	x	x	x	x	x	x
Fuuf		x	x	x	x	x	x
Geoorde fuuf			x	x	x	x	x
Aalscholver			x		x		
Roerdomp		x	x	x	x		x
Kwak			x		x		x
Koereiger					x		
Kleine zilverreiger			x			x	x
Grote zilverreiger		x	x		x		
Blauwe reiger	x	x	x	x	x	x	x
Purperreiger	x	x	x	x	x	x	x
Knobbelzwaan			x	x	x	x	x
Bergeend						x	x
Smient			x			x	x
Krakeend		x	x	x	x	x	
Wintertaling			x			x	
Pijlstaart						x	
Zomertaling		x	x	x			
Slobeend	x	x	x	x	x	x	x
Tafeleend	x	x	x	x	x	x	x
Witoogeend		?					
Kuifeend		x	x	x	x	x	x
Wespendief					x		x
Zwarte wouw	x	x	x	x	x	x	x
Rode wouw							x
Slangearend			x	x			

soort	29-apr	30-apr	01-mei	02-mei	03-mei	04-mei	05-mei
Bruine kiekendief		x	x	x	x	x	x
Blauwe kiekendief				x	x	x	x
Havik							x
Sperwer			x	x			x
Buizerd		x	x	x	x	x	x
Dwergarend							x
Torenvalk		x	x	x	x	x	x
Boomvalk			x			x	
Rode patrijs				x	x	x	x
Patrijs			x		x		x
Fazant	x	x	x	x	x	x	x
Waterral			x				
Waterhoen			x	x	x	x	x
Meerkoet	x	x	x	x	x	x	x
Steltkluut			x		x	x	x
Griel						x	
Kleine plevier			x	x	x		x
Zilverplevier							x
Kievit	x	x	x	x	x	x	x
Kemphaan			x				
Watersnip				x			
Wulp		x		x	x		x
Zwarte ruiter						x	x
Tureluur			x				
Groenpootruiter	x	x	x	x	x		x
Oeverloper		x		x	x	x	
Kokmeeuw	x	x	x	x	x	x	x
Witwangstern		x	x	x	x	x	x
Zwarte stern			x	x			
Visdiefje			x		x		
Houtduif	x	x	x	x	x	x	x
Tortelduif	x	x	x	x	x	x	x
Turkse tortel	x	x	x	x	x		x
Koekoek	x	x	x	x	x	x	x
Kerkuil					x		
Bosuil	x						
Ransuil					x		
Nachtzwaluw						x	
Gierzwaluw	x	x	x	x	x	x	x
Ijsvogel		x	x	x			x
Hop		x	x	x	x	x	x
Grijskopspecht				x			
Groene specht	x	x	x	x	x	x	x
Zwarte specht						x	
Grote bonte specht		x	x		x	x	x
Oeverzwaluw	x					x	
Boerenzwaluw	x	x	x	x	x	x	x
Huiszwaluw			x	x	x	x	x
Boompieper		x	x	x	x	x	x

soort	29-apr	30-apr	01-mei	02-mei	03-mei	04-mei	05-mei
Gele kwikstaart					x	x	x
Grote gele kwikstaart				x	x	x	x
Witte kwikstaart	x	x	x	x	x	x	x
Winterkoning	x	x	x	x	x	x	x
Heggemus	x	x	x		x	x	x
Roodborst		x	x	x	x	x	x
Nachtegaal	x	x	x	x	x	x	x
Zwarte roodstaart	x	x	x	x	x	x	x
Gekraagde roodstaart				x			
Paapje		x	x		x		
Roodborsttapuit	x	x	x	x	x	x	x
Tapuit		x	x	x	x	x	x
Merel	x	x	x	x	x	x	x
Zanglijster				x			
Grote lijster			x	x		x	
Cetti's zanger			x			x	
Sprinkhaanrietzanger		x	x	x		x	x
Snor			x				
Rietzanger		x	x			x	x
Bosrietzanger				x	x		x
Kleine karekiet		x	x	x	x	x	x
Orpheusspotvogel				x	x	x	x
Braamsluiper		x				x	x
Grasmus	x	x	x	x	x	x	x
Tuinfluit	x	x	x	x	x	x	x
Zwartkop	x	x	x	x	x	x	x
Bergfluit							
Fluit					x		x
Tjiftjaf	x	x	x	x	x	x	x
Fitis			x			x	x
Goudhaantje				x			
Grauwe vliegenvanger					x		
Bonte vliegenvanger				x			
Staartmees		x		x	x	x	x
Glanskop	x						
Kuifmees							x
Pimpelmees	x	x	x		x	x	x
Koolmees	x	x	x	x	x	x	x
Boomklever		x	x	x	x	x	x
Boomkruiper	x	x	x	x	x	x	x
Wielewaal		x	x	x	x	x	x
Grauwe klauwier			x	x	x	x	x
Roodkopklauwier		x			x		
Ekster	x	x	x	x	x	x	x
Zwarte kraai	x	x	x	x	x	x	x
Spreeuw	x	x	x	x	x	x	x
Huismus	x	x	x	x	x	x	x
Vink	x	x	x	x	x	x	x
Europese kanarie	x	x	x	x	x	x	x

soort	29-apr	30-apr	01-mei	02-mei	03-mei	04-mei	05-mei
Groenling	x	x	x	x	x	x	x
Putter	x	x	x	x	x	x	x
Kneu			x	x	x	x	x
Goudvink				x			
Geelgors	x	x	x	x	x	x	x
Cirlgors		x	x	x	x	x	x
Rietgors			x				
Grauwe gors	x	x	x	x	x	x	x

Insekten

Door het geweldige weer zijn niet alleen de kampgangers aangenaam opgewarmd maar ook veel insecten. Omdat in La Brenne alles zo'n 2 weken voor loopt bij de situatie in Nederland vlogen al een aantal soorten die in Nederland nog moesten komen.

Libellen

De eerste Libellen van dit jaar zag ik dan ook op de eerste excursie: de Bruine winterjuffer. Dit is net een vliegend takje, zo grijs. Door het steeds opvliegen zie je hem. Dit diertje heeft deze schutkleur omdat hij het grootste deel van zijn leven (van oktober tot mei) probeert als takje de winter door te komen. Net als dagpauwogen en citroenvlinders overwintert hij als volwassen dier en begint zich pas in het voorjaar met voortplanten bezig te houden. Een aantal zeer grijze nog niet uitgekleurde juveniele juffers bleken later in de week toen ze kleur begonnen te krijgen Lantaarn-tjes, Azuurwaterjuffers en Breedscheenjuffers te zijn. De eerste twee soorten komen ook in Culemborg voor. De laatste was nieuw voor mij. In Zuid- en Oost-Nederland is het een vrij zeldzaam beest. Daar verschijnen ze pas eind mei langs zuurstofrijke zwakstromende watertjes. Tijdens een excursie met Dinky, Nel, Adrie en Kars vonden we aan de rivier la Creuse een net uitgeslopen Beekrombout.

Beekrombout
(foto: Annette van Berkel)

In Nederland is dat een erg zeldzame libel. Hij leeft in helder stromend water. Dit dier was van alle kanten goed te bekijken. Hij bleef rustig zitten en fotograferen ging bijgevolg prima. Puur genieten dus! Ik maar hopen dat de Grote gele kwikstaart waar Nel zo van gecharmeerd was, deze libel niet zou vinden. Hij had er per slot van rekening 3 tot 4 jaar over gedaan om zover te komen. Zo kan ik wat libellen betreft nog wel even door gaan. De Smaragdlibel vloog, de Glanslibel sp., de Glassnijder, de Vroege glazenmaker, de Viervlek en de Platbuik. Wat veel soorten (totaal 12) zo vroeg in het voorjaar! La Brenne is een uitermate geschikt libellenterrein waar 60 soorten libellen gezien zijn! (in een heel seizoen natuurlijk)

Wespen en Bijen

Opvallend is dat van diverse insecten in het warmere zuiden veel grotere soorten voorkomen. De wespen zijn niet een normaal wespeformaat maar 3 x zo groot: de Hoornaar. Gelukkig hoort bij hun grootte ook de trage(re) goedmoedigheid. Ze doen alleen iets (steken namelijk) als je op ze gaat zitten of als je hun nest bedreigt. En wie geeft ze dan ongelijk. Het zijn net als onze wespen vleeseters.

Ofwel ze vangen andere insecten om hun larven mee te voeden. Of ze in het najaar ook zo geïnteresseerd zijn in limonadeglaasjes weet ik niet.

Nu waren ze alleen erg mooi om te zien. Heel vaak kwamen we ze tijdens allerlei wandelingen en fietstochten tegen. Net als zo veel dieren vaart dit dier wel bij kleinschalig landschap met veel insecten. Nog zo'n grote zuiderling : *Xylocopa violacea* een houtbij. Het is een grote blauwpaarse bij met mooi gekleurde vleugels. Ook blauwpaars. Vaak wordt hij voor vlieg aan gezien. Hij is ook niet erg agressief en maakt nesten in hout.

Kevers

Ook groot. De meikevers natuurlijk die later in de week erg vaak gezien werden. Als blindgangers belandden ze vaak tussen het drinkgerij of in iemands haar. En dat omdat wij graag wilden zien wat we dronken of tegen wie wij praatten en dus een lamp neerzetten.

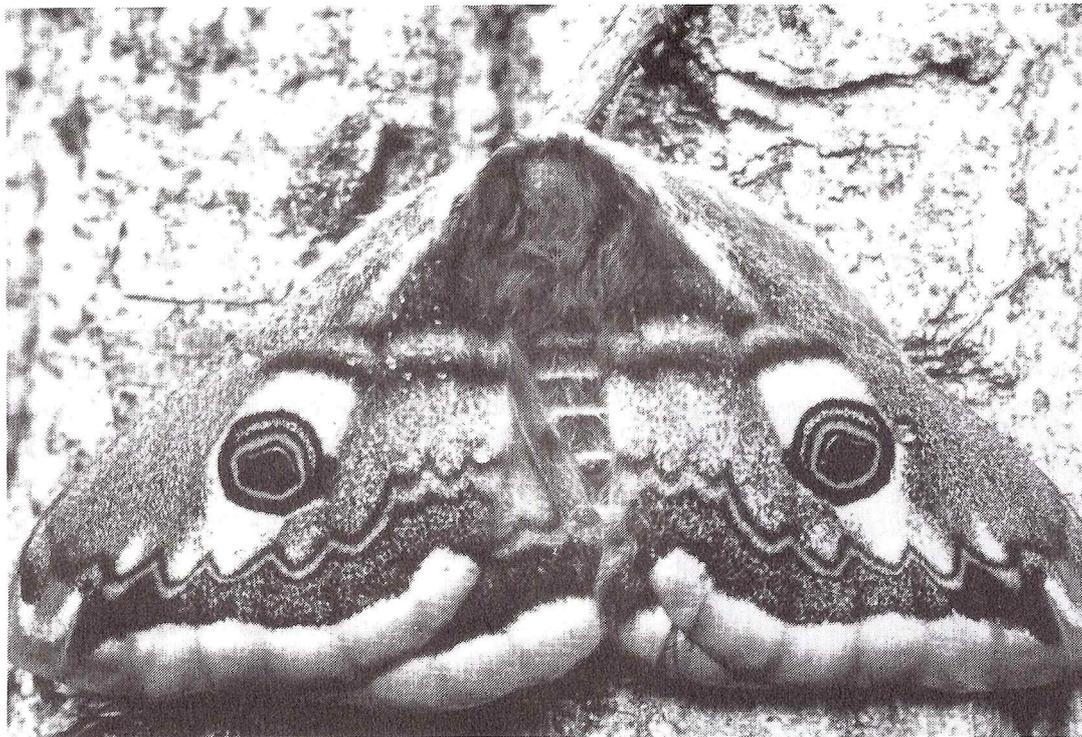
De Reuzengoudhaan is voor een haantje ook erg omvangrijk. Dik en zwart vonden we ze nogal een in de wegbermen. Diverse vrouwtjes vol eieren probeerden kropen op hun waardplant, walstro, rond. Op ons hadden ze het niet zo begrepen. Ze lieten zich als een echt haantje pardoes naar beneden vallen als ze aangewezen werden. Erg indrukwekkend is een vliegend mannelijk vliegend hert.

's Avonds in de schemering zagen Kars en ik er een vliegen. Wat is dat groot! Net een vogel: alleen trager en minder wendbaar.

Niet groot maar wel mooi zijn de bijenwolven. Vaak zag je ze op stuifmeel van diverse planten.

Deze kever vangt bijen (vaak bij bijenkorven want daar zijn er lekker veel) en legt in de verlamde bij een ei. De bijen dienen dus als voedsel voor haar larven. Imkers vinden ze niet zo leuk.

En zo kan ik nog wel even doorgaan over Gouden torren of Glimwormen, Oliekevers of Koekoekshommels. Er was veel, heel veel te genieten. En dan heb ik het nog niet eens gehad over de vlinders. Daar mocht ik niet over schrijven! Anders had Kars niks.

De kleine nachtpauwoog ♀ op een boom op de camping
(foto: Wim Rubers)

Insekten, waargenomen tussen 30 april en 6 mei 1995 in La Brenne

<p><u>Libellen</u> Bosbeekjuffer Bruine winterjuffer Breedscheenjuffer Lantaarntje Azuurwaterjuffer Glassnijder Vroege glazenmaker Beekrombout Smaragdlibel Glanslibel sp. Viervlek Platbuik</p> <p><u>Sprinkhanen en Krekels</u> Veldkrekel Bramensprinkhaan juv. Sabelsprinkhanen sp. juv.</p>	<p><u>Wantzen</u> Koolwants Vuurwants Roodzwarte schuimcade</p> <p><u>Bijen en Wespen</u> Moshommel Steenhommel Akkerhommel Boshommel Grote koekoekshommel Xylocopa violacea Graafbijen sp. Hoornaar Polistes dominulus</p>	<p><u>Kevers</u> Groene zandloopkever Schalebijter sp. Geelgerande waterroofkever Zwart soldaatje Rood soldaatje Bijenwolf Vliegend hert Klein vliegend hert Pilledraaier Meikever Oxythyrea funesta Gouden tor Kniptor sp. Roodkopvuurkever Gewone oliekever Diverse boktor sp. Reuzengoudhaan Muntschildpadtor Glimworm</p> <p><u>Vlinders</u> :zie lijst elders</p> <p><u>Andere geleedpotigen</u> miljoenpoot</p>
---	---	---

Annette van Berkel

Dagvlinders

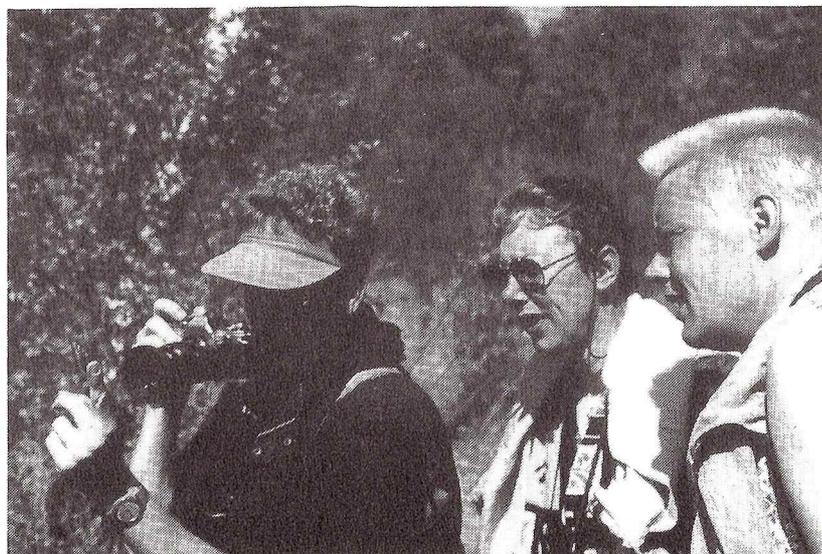
Wie had dat kunnen denken! Eind april, begin mei, en dan maar liefst 35 soorten dagvlinders!!! In Culemborg en omgeving kom je in een heel jaar (inclusief de zomerperiode) niet verder dan 20 soorten. Het is dan ook zonder meer een voor vlindersaars bijzonder geslaagd kamp geweest.

Je hoefde helemaal niet ver van de camping af; sterker nog, je kon in je tent blijven liggen wachten op de Rouwmantel die voorbij kwam zeilen. De Rouwmantel is in Nederland uitgestorven. Vroeger kwam deze soort verspreid op de zandgronden voor, maar inmiddels worden alleen af en toe wat zwervers gezien. In La Brenne was dit een van de standaard-soorten. Elke excursie werd deze prachtige donkerbruine, grote vlinder met zijn mooie gele rand wel gezien. De Rouwmantel overwintert als volwassen vlinder en de dieren die we nu dus hebben gezien leefden allemaal al enkele maanden. In het voorjaar paren ze en sterven. In de zomer komen dan weer de verse rouwmantels uit de pop, en deze gaan weer de winter in. De waardplant van de Rouwmantel is vooral de Berk.

Het Bruin dikkopje is nog net niet uitgestorven in Nederland. In Zuid-Limburg zijn nog twee plaatsen waar deze soort voorkomt. Ook dit was een 'vaste gast' op het kamp. In totaal hebben we er zeker 75 gezien, vooral in wegbermen en graslanden. De waardplant van het Bruin dikkopje is Rolklover. Deze plant wordt ook door de rupsen van het Icarusblauwtje gebruikt, maar deze soort hebben we niet gezien. Als we een maandje later waren gegaan hadden we er ongetwijfeld zeer veel waargenomen, we waren gewoon nog wat te vroeg in het jaar.

De soort waar de meeste exemplaren van zijn opgeschreven is het Boswitje. Dit prachtige tengere elfje was overal waar een combinatie van bloemen,

gras en bomen of struiken voorkwam aanwezig (en waar is die combinatie in La Brenne niet aanwezig?). Ook deze vlinder komt in Nederland niet voor en dat is een van de redenen dat elk waargenomen beestje is opgeschreven. In totaal zullen er vast meer koolwitjes hebben rondgevlogen dan in de tabel staan, maar die zijn lang niet allemaal zo zorgvuldig geteld.

Kars manoeuvreert met zijn camera om de grote vos op z'n duim te fotograferen (foto: Annette van Berkel)

Koningspage
(foto: Kars Veling)

Soorten die wel altijd worden opgeschreven zijn natuurlijk de grote pages. Zowel de Koningspage als de Koniginnepage is regelmatig gezien, hoewel de aantallen maar erg klein zijn. Deze schitterende felgekleurde vlinder lieten zich soms wel erg goed bekijken en ik heb zelf de Koningspage wel dertig keer op de dia staan.

Voor een volledig overzicht van de waargenomen vlinders moet u de tabel maar doorkijken. Duidelijk is wel dat La Brenne een zeer vlinderrijk gebied is. Dit soort kampen zorgen direct voor nieuwe plannen, want als er zo vroeg in het jaar al zo veel vlinders rondvliegen, dan moet het in de zomer helemaal te gek zijn daar. We zullen dat ongetwijfeld nog eens onderzoeken.

In de tabel staan aantallen, maar deze moeten worden gezien als indicaties voor de talrijkheid van soorten en niet als totaal waargenomen aantallen. De meeste excursies hebben de vlinders niet opgeschreven. Van 30/4 t/m 4/5 zijn steeds maar van één excursie de aantallen genoteerd. Op 5/5 zijn de gegevens van 4 halve dagexcursies genoteerd (met dank aan Dinky) en dit is te zien aan de grote aantallen op die dag.

De waarnemingen in de tabel hebben voornamelijk betrekking op:

30 april	De gele wandeling rond Rosnay
1 mei	(corvee) wat tochtjes rond de camping
2 mei	Fietstocht Rosnay-Ciron
3 mei	Wandeling boven Migné
4 mei	Kalkgraslanden bij Blois
5 mei	Vier halve dagexcursies bij Rosnay

Dagvlinders La Brenne 1995

	30/4	1/5	2/5	3/5	4/5	5/5	TOTAAL
Dikkopjes (Hesperiidae)							
Bruin dikkopje (<i>Erynnis tages</i>)	1	+	5	9	22	38	75
Aardbeivlinder (<i>Pyrgus malvae</i>)	1				5	2	8
Kaasjeskruidikkopje (<i>Carcharodus alcaea</i>)	1	+	1				2
Grote pages (Papilionidae)							
Koninginnepage (<i>Papilio machaon</i>)	3		3	1		5	12
Koningspage (<i>Iphiclides podalirius</i>)	1		1	4	2	8	16
Witjes (Pieridae)							
Oranjetipje (<i>Anthocharis cardamines</i>)	4	+	15	8	8	12	47
Boswitje (<i>Leptidea sinapis</i>)	20	+	20	15		66	121
Groot koolwitje (<i>Pieris brassicae</i>)			1		3	2	6
Klein koolwitje (<i>Pieris rapae</i>)	5		2	3	1	+	11
Klein geaderd witje (<i>Pieris napi</i>)	20	+	15	20	+	+	>55
Zuidelijke luzernevlinder (<i>Colias alfacariensis</i>)					11		11
Oranje luzernevlinder (<i>Colias crocea</i>)			1	1	2		4
Citroenvlinder (<i>Gonepteryx rhamni</i>)	10	+	16	25	4	41	96
Kleine pages en Blauwtjes (Lycaenidae)							
Groentje (<i>Callophrys rubi</i>)	5	+	2		3	6	16
Kleine vuurvlinder (<i>Lycaena phlaeas</i>)	2	+	1	8		9	20
Bruine vuurvlinder (<i>Heodes tityrus</i>)						5	5
Staatblauwtje (<i>Everes argiades</i>)	1			11		2	14
Boomblauwtje (<i>Celastrina argiolus</i>)	8		8	7	8	17	48
Bruin blauwtje (<i>Aricia agestis</i>)						1	1
Aurelia's (Nymphalidae)							
Blauwe ijsvogelvlinder (<i>Ladoga reducta</i>)						1	1
Rouwmantel (<i>Nymphalis antiopa</i>)	5	+	12	3	1	15	36
Grote vos (<i>Nymphalis polychloros</i>)	2	+	3	1		2	8
Kleine vos (<i>Aglais urticae</i>)			+		+		+
Dagpauwoog (<i>Inachis io</i>)	2		5		5	3	15
Distelvlinder (<i>Cynthia cardui</i>)			1	1		1	3
Atalanta (<i>Vanessa atalanta</i>)	3		6	5	6	7	27
Gehakkelde aurelia (<i>Polygonia c-album</i>)					2	1	3
Landkaartje (<i>Araschnia levana</i>)	3	+	3	1	5	21	33
Akkerparelmoervlinder (<i>Clossiana dia</i>)		+	+		19	2	21
Moerasparelmoervlinder (<i>Eurodryas aurinia</i>)						2	2
Veldparelmoervlinder (<i>Melitaea cinxia</i>)		+	1			1	2
Prachtvlinders (Nemeobiidae)							
Sleutelbloemvlinder (<i>Hamearis lucina</i>)					2		2
Zandoogjes (Satyridae)							
Hooibeestje (<i>Coenonympha pamphilus</i>)	1	+	10	20	9	75	115
Bont zandoogje (<i>Pararge aegeria</i>)	3	+	5	4	1	43	56
Argusvlinder (<i>Lasiommata megera</i>)	10		11	8	2	39	70

* rupsenvondst

